

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

NEUVOSTO

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997,

jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi

(97/479/EY)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 103 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

ottaa huomioon Amsterdamissa 16 ja 17 päivänä kesäkuuta 1997 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ANTAA TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. Päätaavoitteet: kasvu, työllisyys ja lähentyminen

Jäsenvaltioiden talous on jonkin verran elpynyt kesän 1996 jälkeen, jolloin edelliset talouspolitiikan yleislinjat hyväksyttiin. Talouden tarjontapuolen perustekijät vahvistuvat edelleen samalla kun kysyntänäkymät paranevat. Tämä kehitys, jota tukevat entistä tasapainoisempi talouspoliittisten toimien yhdistelmä ja alkava luottamuksen vahvistuminen, vahvistanee tuotannon kasvua vähitellen niin, että tuotanto saavuttaa pitkän aikavälin keskimääräisen kasvuvauhdin tänä vuonna ja ylittää sen selvästi ensi vuonna.

Tässä tilanteessa jäsenvaltioiden talouspolitiikan olisi keskityttävä kahteen tärkeään kysymykseen, joiden onnistuneet ratkaisut tukevat toisiaan. Työllisyyden lyhyen ajan jonkin verran parantuneista näkymistä

huolimatta yhteisön alhaista työllisyysastetta on nostettava ja työttömyyttä vähennettävä huomattavasti, kuten työllisyyttä koskevassa Dublinin julistuksessa "työllistämishaaste" korostettiin. Toiseksi, vaikka viime vuosina onkin edistytty merkittävästi hintavaikauden saavuttamisessa ja julkisen talouden tasapainottamisessa, samansuuntaisen kehityksen on edelleen jatkuttava. Se myötävaikuttaa myös jäsenvaltioiden taloudellisen lähentymisen korkean tason saavuttamiseen ja ylläpitämiseen, jotta merkittävä määrä jäsenvaltioita olisi valmis liittymään talous- ja rahaliittoon (EMU) 1 päivänä tammikuuta 1999. Seuraavien vuosineljännten aikana on ratkaisevan tärkeää, ettei synny epäilyjä Maastrichtin sopimuksen lähentymisvaatimusten tinkimättömästä noudattamisesta ja yhteiseen rahaan siirtymisestä vuonna 1999, jotta Euroopan kansalaiset ja yritykset vakuuttuvat siitä, että EMUn tarjoamiin mahdollisuuksiin tartutaan ja edistetään siten kasvua ja työllisyyttä. Koska rahoitusasemaltaan terveeseen julkiseen talouteen pyrkiminen tuottaa merkittäviä keskipitkän ajan kasvu- ja työllisyyssetuja, julkisen talouden vakauttamiseen tähtävien ponnistelujen jatkaminen on kaikkien jäsenvaltioiden edun mukaista.

Sisämarkkinoiden ja EMUn ansiosta yhteisöstä on tulossa yksi maailman tärkeimmistä talousalueista. Yhteisöllä on keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä hyvät mahdollisuudet kehittyä teknologisesti sekä luoda työpaikkoja ja varallisuutta. Jotta näitä mahdollisuuksia voitaisiin mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntää elintason parantamiseksi, yhteisön on vähitellen saavutettava korkeampi työllisyysaste. Tällä myös osal-

taan turvattaisiin uudistetulla tavalla eläkejärjestelmien kestävyys, jotka ovat kiinteä osa jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmää.

Sellaisen kestävä ja nopea talouskasvun palauttaminen, joka ei johda inflaatioon ja perustuu terveeseen julkisen talouden hoitoon, luo sekä poliittisesti että sosiaalisesti suotuisan ympäristön yhteisön työttömyysongelman hoitamiseksi.

Koska rakenteelliset heikkoudet edelleen rajoittavat kasvua ja sitä, millä määrin kasvulla voidaan luoda työllisyyttä, useimpien jäsenvaltioiden on kuitenkin toteutettava rakenneuudistuksia.

Korkea työllisyysaste voidaan saavuttaa vain, jos tuotantokapasiteetti on riittävän laaja. Tämänhetkinen investointiaste ei näytä tarjoavan siihen edellytyksiä. Sen vuoksi on tärkeää säilyttää nykyiset investoinneille suotuisat edellytykset, kuten hyvä tuottavuus ja alhaiset korot. Lisäksi olisi aktiivisesti jatkettava Euroopan laajuisten kuljetus-, energia- ja tietoliikenneverkkojen rakentamista, missä yhteisön olemassa olevilla rahoitusvälineillä ja Euroopan investointipankilla (EIP) olisi keskeinen asema samalla kun yksityinen sektori osallistuisi siihen nykyistä enemmän. Henkilöstö-, tieto- ja taitoinvestoinnit voivat myös osaltaan edistää työllisyyden kasvua, kuten myös komission kertomuksessa "Eurooppa taloudellisenä kokonaisuutena" on korostettu.

Jäsenvaltioita ja yhteisöä kehoitetaan siten perustamissopimuksen 102 artiklan a kohdan mukaisesti harjoittamaan talouspolitiikkaa, jonka tavoitteena on merkittävä edistyminen kohti kestävä ja ympäristönäkökohdat huomioon ottavaa kasvua, joka ei johda inflaatioon ja kohti korkeaa työllisyysastetta. Nämä ovat perustamissopimuksen 2 artiklan mukaisia talouspolitiikan tavoitteita. Jäsenvaltioiden talouksien lähentyessä yhä tiiviimmin niitä kehoitetaan myös sovittamaan yhteen politiikkansa (3 a ja 103 artikla).

2. Kasvuun ja vakauten tähtäävä talouspoliittisten toimien yhdistelmä

Näissä yleislinjoissa vahvistetaan, että kestävä tuotannon kasvu, jota investoinnit tukevat, ja työpaikkojen luominen keskipitkällä aikavälillä ilman inflaatiopaineita vaatii edelleen yhteistä talouspoliittista strategiaa, joka pohjautuu kolmeen vuoden 1996 yleislinjoissa esitettyyn osatekijään:

— "vakauten tähtäävä rahapolitiikka, jota ei häiritse epäsuhtainen julkisen talouden ja palkkojen kehitys,

— julkista taloutta lujittavat jatkuvat ponnistelut useimmissa jäsenvaltioissa, jotka ovat yhdenmukaisia niiden lähentymisohjelmien tavoitteiden kanssa,

— nimellispalkkakehitys, joka on yhdenmukainen hintavakaustavoitteen kanssa; samalla reaaliansokehityksen olisi oltava tuottavuuden kasvua hitaampi, jotta työllisyyttä lisäävien investointien kannattavuus paranisi.

Mitä enemmän rahapolitiikan vakauttamistehtävää tuetaan asianmukaisilla julkisen talouden hoitoon liittyvillä toimenpiteillä ja palkkakehityksellä, sitä suotuisimmat myös rahapoliittiset edellytykset, valuuttakurssit ja pitkät korot mukaan lukien, ovat kasvulle ja työllisyydelle."

Nimellispalkkakehitystä koskevaa suositusta voidaan tarvittaessa harkita sen perusteella, miten palkkojen osuus jalostusarvosta on kehittynyt.

Keskipitkän aikavälin kehitysnäkymien osalta EMUssa saatetaan päätökseen talouspoliittisten toimien yhdistelmän perusteellinen muutos, jota on asteittain toteutettu yhteisössä ja joka työmarkkinaosapuolten ja talouden toimijoiden on otettava täysimääräisesti huomioon.

i) Riippumattoman Euroopan keskuspankin harjoittaman yhteisen rahapolitiikan päätavoitteena on hintavakaus, mutta Euroopan keskuspankki tukee myös yhteisön yleistä talouspolitiikkaa silloin, kun sillä ei ole vaikutuksia päätavoitteen saavuttamiseen, myötävaikuttaakseen perustamissopimuksen 2 artiklan mukaisien tavoitteiden saavuttamiseen.

ii) Perustamissopimuksen finanssipolitiikkaa koskevilla määräyksillä (104—104 c artikla) sekä vakaus- ja kasvusopimuksella varmistetaan julkisen talouden vakaus ja kurinalaisuus. Vastuu finanssipolitiikasta on nämä määräykset huomioiden täysivaltaisilla kansallisilla hallituksilla, joiden on sovittava yhteen politiikkansa talouspolitiikan yleislinjojen mukaisesti.

iii) Riippumattomat työmarkkinaosapuolet päättävät palkoista kunkin maan käytännön mukaan ja vakauten tähtäävä raha- ja finanssipolitiikka sekä valuuttakurssimuutosten mahdollisuuden poistuminen euroalueella vahvistavat asianmukaisen palkkakehityksen edellytyksiä ja kannustimia. Kannustimien vaikutusta tulisi vahvistaa myös lisäämällä kaikkien asianomaisten osapuolten välistä yhteiskunnallista vuoropuhelua kan-

sallisella tasolla mahdollisuuksien mukaan ja valitsevan perinteen mukaisesti. Hyvin toimivat palkkatason asettamismenettelyt ovat välttämättömän edellytys voimakkaalle talouskasvulle ja työttömyyden alentamiselle. Komissio jatkaa yhteisön tasolla 118 b artiklan mukaisesti, erityisesti kokonaistaloudellisia kysymyksiä koskevan yhteiskunnallisen vuoropuhelun kehittämistä, pyrkien toimimaan talouspoliittisten yleislinjojen mukaisen, yhteisesti sovitun talouspoliittisen strategian pohjalta. Euroopan työmarkkinajärjestöjen panos kokonaistaloudelliseen puiteohjelmaan, joka toimitettiin Dublinin Eurooppa-neuvostolle, on tärkeä askel oikeaan suuntaan ja tällaista toimintaa olisi rohkaistava.

Tämän uuden kehiksen yhteinen soveltaminen kaikessa taloudellisessa päätöksenteossa auttaa luomaan edellytykset kestäväälle, voimakkaalle ja työpaikkoja luovalle kasvulle yhteisössä.

3. Hinta- ja valuuttakurssivakaus

Hintavakaus

EU:n jäsenvaltiot ovat edistyneet huomattavasti hintavakauden saavuttamisessa ja inflaatiotasojen lähentymisessä, mikä on olennainen edellytys sekä keskipitkän ajan kestäväälle kasvulle että yhteiseen rahaan siirtymiselle. Vuonna 1997 yhteisön inflaation odotetaan hidastuvan keskimäärin 2 1/4 prosenttiin eli alimmilleen yhteisön perustamisen jälkeen. EMUn lähestyessä jäsenvaltioiden olisi pyrittävä hintavakautteen ja pidettävä tätä tasoa keskipitkän ajan tavoitteena.

Lähes kaikissa jäsenvaltioissa inflaatio oli alhainen tai aleni merkittävästi vuoden 1997 alkupuolella. Huhtikuussa 1997 neljäsätoista jäsenvaltiossa inflaatio ⁽¹⁾ oli 2 prosenttia tai vähemmän.

Joissakin jäsenvaltioissa (erityisesti Espanja, Italia ja Portugali) inflaatio on hidastunut huomattavasti viime kuukausina, mutta tämä ei vielä näy täysin näiden maiden viime vuoden keskimääräisessä inflaatiossa ⁽²⁾. Huhtikuussa 1997 viime vuoden keskimääräinen inflaatio oli 2 prosenttia tai vähemmän yhdeksässä

jäsenvaltiossa (Belgia, Tanska, Saksa, Ranska, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Suomi ja Ruotsi), 2—2,5 prosenttia Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ⁽³⁾ ja noin 3 prosenttia Espanjassa, Italiassa ja Portugalissa. Jos viime aikojen matala inflaatiokasvu jatkuu viimeksi mainituissa maissa, keskimääräinen inflaatio vuositasolla alenee tulevina kuukausina.

Vaikka Kreikka on viime vuosina onnistunut merkittävästi hidastamaan inflaatiotaan, sen on tehostettava toimiaan inflaation hillitsemiseksi saavuttaakseen virallisen tavoitteen eli 4,5 prosenttia vuoden 1997 loppuun mennessä ja alle 3 prosentin vuoden 1998 loppuun mennessä.

Valuuttakurssivakaus

109 m artiklan mukaan jäsenvaltioiden on edelleenkin pidettävä valuuttakurssipolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana. Suomi ja Ruotsi liittyivät valuuttakurssimekanismiin (ERM) viime syksynä ja merkittävä enemmistö ERM-valuutoista on pysynyt huomattavan vakaana. Vakaampi ja uskottavampi talouspolitiikka, mukaan luettuna budjettipolitiikka, ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että EU-maiden väliset valuuttakurssit ovat asianmukaisemmilla tasoilla. Tältä ja EMUun osallistumisen kannalta on ehdottoman tärkeää, että jäsenvaltiot sitoutuvat pysyvästi vakauteen tähtäävään talouspolitiikkaan ja tarpeen mukaan tehostavat sitä. Tällainen talouspolitiikka auttaisi osaltaan niitä maita, jotka eivät nyt ole mukana valuuttakurssimekanismissa, luomaan edellytykset järjestelmään liittymiselle. Talouspolitiikan kurinalaisella hoidolla luodaan edellytykset valuuttakurssivakaudelle ja alhaisille pitkille koroille yhteisössä sekä edistetään kansainvälisen valuuttajärjestelmän vakautta.

4. Vahva julkinen talous

Koko yhteisön tasolla todellinen julkisen talouden alijäämä vuonna 1995 BKT:sta oli 5 prosenttia, kun taas vuonna 1996 vastaava luku oli 4,3 prosenttia. Hidas talouden kasvu vuonna 1996 vaikeutti julkisen talouden tasapainottamispyrkimyksiä, eikä saavutettu julkisen talouden vahvistuminen vielä näkynyt. Huhtikuun 1997 puoliväliin mennessä päätetyt finanssipoliittiset toimenpiteet huomioon ottaen julkisyhteisöjen koko nettolainanotto yhteisössä laskee todennäköisesti vajaaseen 3 prosenttiin BKT:sta vuonna 1997 ja edelleen 2,5 prosenttiin BKT:sta vuonna 1998.

⁽¹⁾ Laskettu viimeisimmän kuukausittaisen yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukaan, verrattuna edellisen vuoden samaan kuukauteen.

⁽²⁾ Laskettu 12 viimeisen kuukauden yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin aritmeettisena keskiarvona verrattuna edeltäneiden 12 kuukauden indeksien aritmeettiseen keskiarvoon.

⁽³⁾ Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta arviointi perustuu komission omaan arvioon, koska kyseiset maat eivät ole vielä julkaisseet yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin tietoja tavalla, joka mahdollistaisi laskennan.

Useimpien jäsenvaltioiden vuoden 1997 talousarviossa on huomattavia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on julkisen talouden alijäämän pienentäminen 3 prosenttiin BKT:sta tai sitä pienemmäksi. On äärimmäisen tärkeää, että jäsenvaltiot toteuttavat tinkimättä talousarvionsa ja ryhtyvät välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin, jos talousarviotavoitteita ei saavuteta. Useimpien jäsenvaltioiden on tarpeen säätää lisätoimista alijäämien supistamiseksi vuoden 1998 talousarviossa, jotta ne saavuttaisivat lähentymisohjelmansa tavoitteet. Tämä lisäksi tarvittavaa luottamusta julkisen talouden sopeuttamistoimien jatkuvuuteen, erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa julkisen talouden alijäämän ei odoteta olevan selvästi alle 3 prosenttia BKT:sta vuonna 1997 tai joiden vuoden 1997 talousarvioiden toimenpiteet ovat väliaikaisia tai joissa julkisen velan suhde BKT:hen ei pienene riittävästi eikä lähene viitearvoa riittävän nopeasti. Määrätietoinen toiminta on tarpeen sekä Maastrichtin sopimuksen vaatimusten täyttämiseksi että keskipitkän ajan tavoitteen eli lähellä tasapainoa olevan tai ylijäämäisen julkisen talouden saavuttamiseksi vakausta ja kasvusopimuksen mukaisesti, jolloin turvataan kasvuun ja vakauteen tähtäävä talouspoliittisten keinojen yhdistelmä.

Julkisen talouden sopeuttamisohjelmien on oltava uskottavia ja kestäviä. Sopeutustoimet on kohdistettava kohtuullisella ja oikeudenmukaisella tavalla. Jotta ohjelmat olisivat uskottavia, niiden on oltava selkeitä. Selkeys edellyttää, että ohjelmissa noudatetaan tiukasti yhteisesti sovittuja tilinpitosääntöjä ja taloudellisia periaatteita. Lisäksi vuotuisista talousarvioista ja keskipitkän ajan alustavista talousarvioista on selvästi ilmeistä, millaisille taloudellisille oletuksille ne perustuvat. Jotta alijäämän pienentämistoimenpiteet olisivat kestäviä, on olennaisen tärkeää, että ne kuuluvat selkeästi määritellyn keskipitkän ajan strategiaan, johon sisältyvät tarvittavat lähentymisohjelmissa ja kolmannen vaiheen alettua vakaus- tai lähentymisohjelmissa määritelty rakenneuudistukset. Kyseisiä ohjelmia olisi seurattava tarkasti yhteisön tasolla.

Julkisen talouden tasapainottamisesta saatava hyöty riippuu olennaisesti toteutettavien toimenpiteiden laadusta. Tältä osin näissä yleislinjoissa noudatetaan aiemmissa yleislinjoissa määriteltyjä yleisperiaatteita. Useimmissa jäsenvaltioissa on suotavaa painottaa menojen supistamista kokonaisveroasteen nostamisen sijasta ottaen tarvittaessa huomioon tulonsiirtojärjestelmien ja verojärjestelmän väliset suhteet. Näissä jäsenvaltioissa olisi ryhdyttävä ensi sijassa rakenteellisiin toimenpiteisiin, joilla julkisesta kulutuksesta, yleisistä eläkejärjestelmistä, terveydenhuollosta, passiivisista työmarkkinatoimenpiteistä ja tuista aiheutuvia menoja voidaan valvoa paremmin. Jos veronkorotuk-

sia ei voida välttää, ne olisi toteutettava niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa kasvulle ja työllisyydelle eikä synny inflaatiopaineita. Julkisen talouden menopuolella voidaan mahdollisuuksien mukaan ja tarvittavaa julkisen talouden alijäämän supistamista vaarantamatta asettaa etusijalle tuottavat toimet, kuten investoinnit perusrakenteisiin, työvoimaan ja aktiivisiin työmarkkinatoimiin. Useimmissa jäsenvaltioissa olisi toteutettava toivottu veroasteen tai sosiaalimaksujen alentaminen julkisen talouden tasapainon saavuttamista ja ylläpitämistä vaarantamatta. Jäsenvaltioiden väestörakenteen muutokset aiheuttavat lähivuosina julkisiin menoihin kohdistuvia paineita. Jäsenvaltioiden olisi tämän vuoksi tarkistettava sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmiensä rahoituksen kestävyys ja toteutettava uudistuksia riittävän ajoissa.

Koska veropolitiikka on vuorovaikutuksessa sisämarkkinoihin, talous- ja rahaliittoon ja työttömyyden torjuntaan, jäsenvaltiot hyötyvät tiiviimmästä yhteistyöstä verotuksen alalla. Haitallista kilpailua jäsenvaltioiden verojärjestelmien välillä olisi vältettävä. Komissio vetoaakin jäsenvaltioihin, jotta ne tutkisivat muun muassa mahdollisuutta laatia käytäntesäännöt, joissa määritellään poliittisesti sitovat periaatteet oikein perustein suoritettavalle kilpailulle verotuksen alalla.

Yksittäisten jäsenvaltioiden tarkastelu osoittaa, että viisi maata — *Tanska, Irlanti, Luxemburg, Alankomaat ja Suomi* — saavuttivat 3 prosentin viitearvon jo vuonna 1996. Tanskassa, missä julkisen talouden rahoitusaseman odotetaan kääntyvän ylijäämäiseksi tänä vuonna, on tärkeää säilyttää tämä tilanne koko suhdannekierron ajan ja jatkaa julkisen velan tasaista supistamista suhteessa bruttokansantuotteeseen. Irlannin tulisi hyödyntää nykyistä vahvan kasvun vaihetta ja tehostaa julkisten menojen hillitsemistä, mikä johtaisi edelleen kohti julkisen talouden tasapainoa. Myös Alankomaissa ja Suomessa on jatkettava menoja hillitsevää politiikkaa, jossa on keskityttävä erityisesti sosiaalisiin tulonsiirtoihin, jolloin voidaan edelleen alentaa välillisiä työvoimakustannuksia, välittömiä veroja tai muita työllistämistä haittaavia veroja.

Belgiassa julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin tai sen alle BKT:sta vuonna 1997. Tämänhetkisen politiikan perusteella on todennäköistä, että alijäämä pienenee edelleen vuonna 1998. Belgian hallituksen olisi noudatettava tiukasti uutta

lähentymisohjelmaansa jatkaakseen edelleen julkisen taloutensa tasapainottamista. Erityisen tärkeää on varmistaa sosiaaliturvajärjestelmän rahoitusaseman vakaus, jolloin keskeisessä asemassa ovat terveydenhuollon menojen tehokkaampi valvonta ja eläkejärjestelmän uudistusten jatkaminen.

Saksassa julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin BKT:sta tai sen alle vuonna 1997. Tämänhetkisen politiikan perusteella on todennäköistä, että alijäämä supistuu edelleen hieman vuonna 1998. Saksan hallitus on tiukasti sitoutunut ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta se saavuttaisi 3 prosentin viitearvon vuonna 1997, ja se ryhtyneee tarpeellisiin toimin pysäyttääkseen julkisen velan kasvun suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkisen talouden tasapainottamisen olisi jatkuttava samaa vauhtia vuonna 1998 uuden lähentymisohjelman mukaisesti. Julkisen talouden tasapainottamisessa olisi yhä keskitettävä alentamaan edelleen julkisten menojen osuutta kansantaloudesta, mukaan lukien vero- ja sosiaaliturvajärjestelmän uudistukset. Tämä voisi johtaa verojen ja maksujen asteen kevenemiseen vaarantamatta uuden lähentymisohjelman mukaisten julkisen talouden tavoitteiden tiukkaa noudattamista.

Espanjassa julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin BKT:sta tai sen alle vuonna 1997. Tämänhetkisen politiikan perusteella on todennäköistä, että alijäämä supistuu vielä hieman vuonna 1998. Espanjan viranomaiset ovat täysin sitoutuneet saavuttamaan tavoitteeksi asetetun 3 prosentin suuruisen alijäämän BKT:sta vuonna 1997, ja niiden tulisi vuoden 1998 budjetissa jatkaa julkisen talouden tasapainottamista uuden lähentymisohjelman mukaisesti. On tärkeää jatkaa alijäämää supistavien rakenteellisten toimenpiteiden toteuttamista, erityisesti julkisten menojen rajoittamiseksi ja budjettihallinnon tehostamiseksi.

Ranskassa julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin BKT:sta tai sen alle vuonna 1997. Tämänhetkisen politiikan perusteella näyttää siltä, ettei alijäämä supistu merkittävästi enää vuonna 1998. Ranskan julkisen talouden tasapainottaminen olisi keskipitkällä aikavälillä saatettava kestäväälle pohjalle toteuttamalla tinkimättä sen vastikään hyväksyttyä lähentymisohjelmaa. Erityisen tärkeää on rajoittaa terveydenhuollon menoja ja tasapainottaa sosiaaliturvajärjestelmän rahoitusasema sekä varmistaa, että uudet veronkevennykset, jotka sinänsä tukevat kasvua ja työllisyyttä, eivät hidasta alijäämän supistamista.

Italiassa, jossa toteutettiin maaliskuussa uusia toimenpiteitä, julkisen talouden alijäämän odotetaan supistuvan 3 prosenttiin BKT:sta vuonna 1997. Italian viran-

omaisia kehoitetaan ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimiin kyseisen tavoitteen saavuttamisen varmistamiseksi. Julkisen talouden alijäämän supistamiseksi alle 3 prosentin vuonna 1998 ja sitä seuraavina vuosina on erityisen tärkeää toteuttaa äskettäin hyväksyttyä lähentymisohjelmaa. Italian hallituksen tulisi pitää ohjelmassa asetettuja tavoitteita rajoituksina, jolloin sen olisi pyrittävä estämään niistä poikkeaminen ja edistämään julkisen talouden velkasuhteen nopeampaa alentumista. Vuoden 1998 budjetissa tulisi etusija antaa toimenpiteille, joilla on pysyvä vaikutus vajeen vähentämiseen, mukaan lukien rakenteelliset toimenpiteet, koska näillä on myönteinen vaikutus myös koko talousjärjestelmän tehokkuuteen. Ratkaisevan tärkeää on hyvinvointivaltion ja Italian verotusjärjestelmän uudistaminen.

Itävallassa julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin BKT:sta tai sen alle vuonna 1997. Tämänhetkisen politiikan perusteella on todennäköistä, että alijäämä supistuu vielä hieman vuonna 1998. Itävallan hallitusta kehoitetaan toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet tavoitteeksi asettamansa julkisen talouden 3 prosentin alijäämän saavuttamiseksi vuonna 1997 ja varmistamaan, että julkisen talouden vakauttamispyrkimyksiä jatketaan tulevana vuosina jatkuvalla ja tarpeen vaatiessa tehostetulla rakennesopeutusohjelmalla.

Portugalissa julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin BKT:sta tai sen alle vuonna 1997. Portugalin viranomaisten, jotka ovat täysin sitoutuneet saavuttamaan tavoitteeksi asetetun 2,9 prosentin alijäämän BKT:sta vuonna 1997, olisi jatkettava julkisen talouden tasapainottamista uudessa lähentymisohjelmassa tarkoitetulla tavalla. Tämänhetkisen politiikan perusteella on todennäköistä, että alijäämä supistuu vielä hieman vuonna 1998. Portugalissa olisi noudatettava tiukasti uutta hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen välistä strategista sopimusta, jotta julkisen hallinnon sekä sosiaaliturva- ja verotusjärjestelmien uudistaminen etenisi merkittävästi.

Ruotsissa julkisen talouden alijäämän odotetaan olevan alle 3 prosenttia BKT:sta vuonna 1997. Tämänhetkisen politiikan perusteella on todennäköistä, että alijäämä supistuu vielä huomattavasti vuonna 1998. Ruotsin olisi jatkettava julkisen talouden vakauttamiseen tähtäävän lähentymisohjelman toteuttamista ja seurattava säännöllisesti ohjelman täytäntöönpanoa.

Yhdistyneen kuningaskunnan julkisen talouden alijäämän odotetaan laskevan 3 prosenttiin BKT:sta tai sen alle vuonna 1997. Edellisen hallituksen suunnitelmien perusteella alijäämän ennakoidaan supistuvan edelleen vuonna 1998. Uudelle hallitukselle suositellaan toimi-

vien puitteiden luomista julkisen talouden kestävän tasapainottamisen varmistamiseksi.

Kreikan osalta, jossa ilmoitettujen toimenpiteiden odotetaan johtavan alijäämän supistumiseen edelleen vuonna 1997, lähentymisohjelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää määrätietoisia toimia useilla aloilla, kuten tehostettuja toimia veropohjan laajentamiseksi, verohallinnon ja veronkantojärjestelmän tehostamiseksi, julkisten menojen rajoittamiseksi sekä yksityistämissuunnitelmien toteuttamiseksi ja laajentamiseksi. Alijäämän odotetaan pienenevän edelleen vuonna 1998.

Jäsenvaltioiden tavoin myös yhteisön on noudatettava edelleen tiukkaa kurinalaisuutta taloushoidossaan. Kurinalaisuutta on sovellettava kaikkiin rahoitusnäkymien luokkiin samalla, kun noudatetaan toimielinten välistä sopimusta talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja talousarviomenettelyn parantamisesta.

5. Tuote- ja palvelumarkkinoiden tehokkaampi toiminta

Yhteisön kilpailukyvyyn, työllisyyden ja elintason turvaamiseksi ja edistämiseksi vapaakaupan ja jatkuvan teknologisen kehityksen ympäristössä on olennaisen tärkeää, että jäsenvaltiot ja yhteisö pyrkivät tehostamaan ponnistelujaan hyödyke-, palvelu- ja työmarkkinoidensa nykyaikaistamiseksi talouspolitiikan yleislinjojen mukaisesti. Jotta jäsenvaltioiden taloudet kykenisivät entistä paremmin sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin ja parantamaan kasvumahdollisuuksiinsa, niiden täytyy myös edistää innovaatioita, tutkimusta ja kehitystä sekä parantaa koulutusjärjestelmiään. Talouden ja ympäristön kannalta kestävä kehitys edistävän ympäristöpolitiikan tehokkuuden lisäämiseksi olisi käytettävä entistä markkinalähtöisempiä keinoja sekä kansallisella että, silloin kun EU:n laajuinen toiminta osoittautuu tarpeelliseksi, yhteisön tasolla.

Kasvun ja työllisyyden tukemiseksi inflaatiota kiihdyttämättä on ehdottoman tärkeää tehostaa tuote- ja palvelumarkkinoiden toimintaa, kannustaa kilpailua, suosia keksintöjä ja innovaatiota ja varmistaa tehokas hinnoittelu. Tämä oli perusteluna yhteismarkkinaohjelmalle, jonka merkitys on selkeästi tuotu esille komission hiljattain julkaistussa arvioinnissa ⁽¹⁾. Arvi-

oinnissa päädyttiin siihen, että jäsenvaltioiden tuotemarkkinat ovat tätä nykyä yleensä huomattavassa määrin yhdentyneet, toisin kuin palvelumarkkinat, joskin tilanne on korjaantunut huomattavasti yhteismarkkinaohjelman käynnistymisen jälkeen. Yksittäisillä aloilla on selvästi edelleen ongelmia. Palveluihin, etenkin vakuutus- ja pankkitoimintaan sekä rakennustoimintaan olisi kiinnitettävä enemmän huomiota, erityisesti sisämarkkinalainsäädännön täysimääräisen täytäntöönpanon osalta. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin julkisten palvelujensa tehokkuuden lisäämiseksi.

Kilpailu ei toimi täydellisesti myöskään julkisiin hankintoihin liittyvillä tuotemarkkinoilla, ja eräät muut tuotemarkkinat ovat edelleen jäsenvaltioiden liikaa sääntelemä. Tämän vuoksi kuluttajat maksavat tuotteista korkeampia hintoja. Valtiontuet vääristävät edelleen markkinoita ja heikentävät kilpailua eikä tilanteeseen ole näkyvissä parannusta. Tuotestandardit, erityisesti "vastavuoroisen tunnustamisen" käsite kuuluu myös aloihin, joilla edistymisen on ollut liian hidasta. Pk-yritysten liiketoimintaympäristöä olisi parannettava. Tämän vuoksi niiden tiedonsaantia olisi nopeutettava ja tehtävä käyttäjälle helpommaksi, ja olisi toteutettava toimenpiteitä säännösten selkeyttämiseksi (SLIM-aloite).

Kilpailu tuote- ja palvelumarkkinoilla sekä näiden markkinoiden tehokkuus paranevat sisämarkkinoiden toimintaa tehostamalla, varsinkin, jos jäsenvaltiot lisäksi sitoutuvat: i) panemaan täysin täytäntöön olemassa olevan lainsäädännön ja varmistamaan sen asianmukaisen noudattamisen, erityisesti tietoliikennealalla, ii) kehittämään edelleen lainsäädäntöä mm. verotuksen ja yhtiölainsäädännön alalla, iii) jatkamaan energiamarkkinoiden vapauttamista nykyisten ja neuvoteltavina olevien direktiivien mukaisesti, iv) vähentämään liiallista säännöstelyä ja tarkistamaan kansallisia markkinoita pirstovia toimia tai poistamaan ne, sekä v) välttämään valtiontukien käyttämistä olennaisen rakennemuutosten lykkäämiseen. Komission hyväksymässä yhteismarkkinoiden toimintaohjelmassa ehdotetaan eräitä konkreettisia toimia, joiden pitäisi olla yhteismarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi käytössä ennen 1 päivää tammikuuta 1999.

Yhteisön olisi jatkettava omien politiikkojensa uudistamista perustamissopimuksen 102 a artiklan mukaisesti, siten että jäsenvaltiot ja yhteisö toimivat 3 a artiklassa määrättyjen periaatteiden mukaisesti noudattaen voimavarojen tehokasta kohdentamista suosivan, vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatetta.

⁽¹⁾ Ks. komission tiedonanto Yhteismarkkinoiden vaikutus ja tehokkuus (KOM(96) 520, lokakuu 1996) ja Sisämarkkinoiden taloudellinen arviointi (European Economy, Reports and Studies, N:o 4, 1996).

6. Työmarkkinauudistusten ja tietoinvestointien kannustaminen

Joidenkin jäsenvaltioiden myönteisten kokemusten perusteella voidaan tehdä merkittäviä periaatteellisia johtopäätöksiä uudistusten sisällöstä ja toteuttamisesta. Rakennemuutosten on oltava laaja-alaisia eikä rajattuja tai satunnaisia, jotta voidaan vaikuttaa johdonmukaisesti siihen monitahoiseen kannustinjärjestelmään, joka liittyy työpaikkojen luomiseen ja työn vastaanottamiseen. Tämä lähestymistapa mahdollistaa politiikan eri osa-alueiden yhteisvaikutuksen hyödyntämisen ja siten lisää uudistusten kokonaistehoa sekä lisäämällä niiden sosiaalista ja poliittista hyväksyttävyyttä pienentää todennäköisyyttä, että politiikassa tapahtuisi perusteellisia muutoksia. Uudistusten vaikutusta työmarkkinoihin ja työllisyyteen voidaan seurata mekanismeilla, joiden avulla voidaan osaltaan arvioida uudistusten tehoa ja osoittaa, miten tärkeysjärjestystä tai toteuttamistapaa olisi mahdollisesti muutettava. Monivuotisissa työllisyysohjelmissa olisi keskityttävä enemmän yleislinjojen ja erityisten työmarkkinatoimenpiteiden keskinäiseen yhteyteen, kun taas yhteisissä työllisyyskertomuksissa, joissa seurataan niiden soveltamista, olisi keskityttävä erityisesti osoittamaan jäsenvaltioiden harjoittamasta politiikasta esille tulevat hyvät käytännöt.

Hyvin erilaisia työmarkkinoiden toiminnan tehostamiseen tähtääviä toimenpiteitä on viime vuosina otettu käyttöön kansallisella tasolla ja tällä hetkellä eräissä jäsenvaltioissa keskustellaan tärkeistä uudistuksista. Tätä prosessia pitäisi jatkaa ja tarpeen vaatiessa tehostaa. Suurimpana vaikeutena on löytää oikea tasapaino sisäisesti yhteenkuuluvien yhteiskuntien säilyttämisen ja työpaikkojen luomisen välillä. Etusijalle olisi asetettava:

- i) työllisyyden voimakkaampi kasvu, jota edistetään varmistamalla oikea palkkakehitys sekä palkkaus, jossa erilainen ammattitaito ja paikalliset olot otetaan paremmin huomioon. Tämä on yksi työmarkkinaosapuolten tärkeistä tehtävistä;

- ii) välillisiä työvoimakustannuksia ja pienten tulojen verotusta alennetaan, mikä lisää huomattavasti työtilaisuuksia;
- iii) verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä uudistetaan, mihin olisi liitettävä työmarkkinoiden toimivuuden tehostaminen;
- iv) työn järjestelyjä uudistetaan mm. joustavammin työaikajärjestelyin, jotka on räätälöity yritysten ja työntekijöiden erityisiä tarpeita vastaaviksi; vapaaehtoisen osapäivätyön käyttöä lisätään ja paikallisia työllistämisalioitteita edistetään;
- v) sopeutetaan koko koulutusjärjestelmä, ammatillinen koulutus mukaan lukien, markkinoiden tarpeisiin ja inhimillisen pääoman kehittämiseen, ja edistetään siten talouden kasvumahdollisuuksia. Tässä yhteydessä etusijalle on asetettava työttömän, erityisesti vähäisen ammattipätevyyden omaavan, kokemattoman työvoiman työllistämisedellytysten parantaminen sekä ammatillisten taitojen ja työmarkkinoiden vaatimusten kohtaamismahdollisuuksien lisääminen tarjoamalla työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin paremmin sovitettua koulutusta.

Näitä uudistuksia on lisäksi tuettava painottamalla enemmän työllisyyttä myös muiden politiikkojen aloilla. Erityisesti olisi yhteisön rakennerahastojen tuella toteutettavat toimet sovitettava myös kokonaisvaltaiseen työllistämistrategiaan ja jäsenvaltioiden monivuotisiin työllistämishjelmiin.

Tehty Brysselissä 7 päivänä heinäkuuta 1997.

Neuvoston puolesta

J.-C. JUNCKER

Puheenjohtaja